

Тема:

**“Татар телендә бәйлекләр,
бәйлек сүzlәр һәм
аларның рус телендәге
эквивалентлары”**

Максат:

- 1) бәйлекләргә кыскача билгеләмә бирү;**
- 2) бәйлекләрнең төрләрән ачыклау;**
- 3) бәйлек һәм бәйлек сүзләрне составлары һәм килеп чыгышлары буенча төркемнәргә бүлөп өйрәнү.**

Бэйлек төркемчэләре:

1) Баш килеш,

2) Юнәлеш килеше,

**3) Чыгыш килешен таләп итүче
бэйлекләр.**

**Баш килешен таләп
итүче бәйләкләр:**
*белән, өчен, кебек, күк,
төсле, шикелле, чаклы,
хәтле, кадәр, аркылы,
аша, буе, буенча, буйлап,
саен, сәбәпле.*

**Юнәлеш килешен таләп
итүче бәйләкләр:**

*кадар, чаклы, хәтле, күрә,
каришы, таба, караганда,
карамасдан*

**Чыгыш килешен таләп
итүче бәйләкләр:
*соң, башка, бүтән, бирле,
тыш, элек***

Составлары буенча:

**Гади
бәйләкләр**

**Катлаулы
бәйләкләр**

Гади бәйләкләр:
*белән - с; өчен - для,
ради; кебек - как,
словно; чаклы - до;
аркылы - через;
карамастан -
несмотря на ...;
соң - после; таба -к*

Катлаулы бәйләкләр:

*максаты белән, нияте белән - с
целью; мөнәсәбәте белән, уңае
белән - по поводу; белән. рәттән
- наряду с; аермалы буларак - в
отличие от; төс белән – будто;
өчен, дип, хакы өчен дип – ради;
кебек, сыман - как.*

Килеп чыгышлары буенча:

**Саф
бәйләкләр**

**Сыйфат,
рәвештән
килеп
чыккан
бәйләкләр**

**Фигыльдән
килеп
чыккан
бәйләкләр**

**Исемнән
килеп
чыккан
бәйләкләр**

Саф бәйләкләр:

*белән, өчен, кебек, кадәр,
саен, бирле, таба; төсле,
хәтле, шикелле, чаклы,
аркылы, башка, бүтән,
сәбәпле, каршы*

**Сыйфат, рәвештән
килеп чыккан
бәйләкләр:**

Элек, соң

**Фигыльдэн килеп
чыккан бәйләкләр:**
*аша, буйлап, күрә,
караганда, карамастан*

Исемнән килеп чыккан бәйләкләр:

*буе, буенча, тыш,
сәбәбеннән, юлында,
көенчә, турында,
уңаеннан*

Нәтижә:

*Фәнни эшнә башкарып мин
бәйлек һәм бәйлек сүзләргә
төшенчә бирергә, аларның
төрләрен билгеләргә,
бәйлекләрнең бәйлек сүзләрдән
аермасын табарга һәм сөйләм
телендә дәрәс кулланырга
өйрәндәм.*

Г.Әхтәмованың Алабуга тарихы турындагы китаплары.

Алабуга шәһәренен 3нче урта мәктәбе

**Укучының мәктәптәге Гөлзадә Әхтәмовага
багышланган музейда
фәнни житәкче һәм Г.Әхтәмова белән фәнни эшкә
әзерләнү вакыты.**

***Игътибарыгыз өчен
зур рәхмәт.**